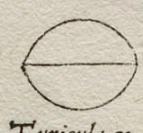
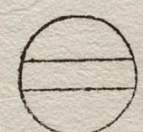

Decima octava figura oculum à palpebris liberatum, atque ex sua in calvaria sede erutum, nuda cum ipsius musculis nondum disjunctis à latere exprimit. atque nervum indicat visorium. 2. 2. musculi oculum moventes, 3. 3. adhaerent oculi tunicam, 4. maiorem oculi circumferentiam. 5. dem, ubi adhaerens membrana desinit, cornea & tunica pertinacissime adhaeretur. 6. autem sedem. 7. notabit, è regione pupillae seu minoris circuli consistentem. Decima nona figura anteriore oculi integri, & à palpebris tantum liberi sedem exprimit. atque hic à carunculam insinuat, in maiori oculi sedis angulo repositam. 8. uero & 9. & deinceps, idem. 10. hic atque in praecedente figura indicant. Ceterum si alicui oculi enarrationem ab extimis ipsius partibus persequi uisum sit, is inuerso oculi figurarum ordine decimam nonam secundae loco habebit, & decimam octavam tertiae, atque ita deinceps.

Oculorum
situs.

Oculi constructio
quoque enarranda.

Humor crystallinus.

Tunica cephalica modo pellucida, anterioris humoris crystallini sedem obnata.

Vitreus humor.

RATIONEM formationis capitis primo libro perquirentes, oculorum situm, qui neminem latet, descripsimus. in secundo autem libro oculorum numerum & moventes ipsos musculi, uti & palpebrarum quoque naturam necessariò edocimus. In praesentia uero oculi sphaera modò exactiora tundi constructionem enarraturis, eam à centro aut ab ultima ipsius circumferentia auspicari integrum erit: perinde ac si oui constructione quis, ab ipsius luteo ad albū, & dein ad tenuem membranulā albo obductā, & postea ad putamen crustam ue aggredieretur: aut à crusta ad tenuem eam membranulam, ac dein ad album, & hinc ad luteum enarratio fieret. Pari prorsus modo quo mundi partes, aut à terra ad aquam, aërem, ignem, lunae caelum, ac sic deinceps ad extimum usque caelum, aut ab hoc caelo ad centrū usque mundi, ipsam uidelicet terram, recenseremus. Mundo namque & ouo oculi fabrica quod ad constructionē spectat, cōferri potest. Quam quo exactius tradatur, eademque postmodū memoriae firmitus haereat, à centro primū ad extimā superficiē, & postmodū ab hac ad illud pertractabimus. Est itaque oculi centrū humor, quem Graeci *λευσταμοειδής* uocant, uti & nos quoque, qui & glaciale illū nuncupamus, à similitudine nimirū quam cum lucidissima glacie & exactissimo crystallo obinet, nō quidem in consistētia aut duritie, uerū in colore, seu lucet potius & pelluciditate. Est enim is humor optimi crystalli modò pellucidissimus, & omnia quibus iam exemptus uitri alicuius modo imponitur impense quorundā specillorū ritu adaugens. Consistentia autē ea constituitur, ut ab oculo liberatus nō defluat, sed ipsius rotundā formam molliusculae cerae ritu seruet. Atque haec non exactē rotundum exprimit globum, sed & anteriori & posteriori parte leuiter non secus compressum, quā si ex lignei globi medio secundum lineas aequidistantes orbem crassiusculum serra exemisses, & dein duas globi partes denuò conglutinaasses, adeo ut praesens humor in anteriora & posteriora minus protuberet, quā secundum orbem in latera, & superius & inferius quodammodo ad lentis similitudinem. unde etiam hunc humorem *φανερός* Graecis nuncupatū fuisse arbitror, etiam si nescio quam oculi tunicam alij ita uocare uideatur. Superficie constat laui & insigniter lubrica. Vniuersae ipsius anteriori sedē tunica obnascitur instar tenuissimae ceparum pelliculae, cuiusmodi inter crassiores ceparum orbis reperimus, tenuis & exactissimē pellucida. at haec tunica eius generis ceparum pelliculae durior est, ac (ut dicebam) toti anteriori humoris crystallini sedē obducitur, nulla parte posteriorē ipsius sedem cōtingens, sed inibi finiēns, ubi crystallinus humor amplissimus cernitur: & ipsius capaciōr consisteret circulus, si illum multis aequedistantibus circulis, seu lineis orbiculatim obuolutum fingeremus. Huic tuniculae nullum priuatim nomen inditum esse uidetur, nisi forte à cōtinuarum araneae telarum imagine hanc *ἀραχνόειδής* Graeci uocauerint. respondet enim tenuitate, quamuis neuiquam robore & duritia, illis aranearū telis. Ego illam inter dissecandum, uti iam dixi, ceparum tenuissimis, ac pariter pellucidissimis membranulis cōfero: cornu etiam illam collaturus, si modò cornu in laminas diuisum tam tenuae pellucidum & leue, atque haec est tunica, reddi posset. Tunicae enim huius substantia à cornu substantia nihil differt. Sit igitur praesens tunica secundum in oculi constructione nobis enarratum corpus, quod quidem anteriori tantum centri, hoc est humoris crystallini parti, obducitur, ac uelut semiglobus tantum in oculi fabrica censendum uenit. Porro posterior humoris crystallini sedes, dicta nuper tunica nō obiecta, in alio continetur humore, qui instar medij globi in posteriore oculi sede copiosus reponitur, uulgari quidem albo uitro iam refrigerato colore seu luciditate correspondens. non enim adeo lucidus est, atque crystallinus humor, aut exactissimū crystallum. Consistentia autem, humore crystallino longē mollior uisitur: & ab oculo exemptus, suum terminum formam ue neuiquam seruat, quamuis interim aquae modò non defluat, sed ita consistat, quemadmodum uitrum in fornacibus fufum, & ferreis canalibus

nalibus, quibus id ab artificibus à fornace eximitur, obuolui cernimus. Atque huiusmodi uitro quidem ita ignito, consistentia hic humor congruit: at non colore seu luciditate, quum humor, uti prius dixi, refrigerato uitro luciditate respondeat, fufum autem uitrum candenti ferro colore quā similitudinem uideamus. Quando itaque praesens humor consistentia fuso uitro, luciditate autem refrigerato & formato iam uitro respondet, uero Graecis, nobis uero uitreus merito nuncupatur. Atque hic humor multis numeris copiam crystallini humoris superas, quum adhuc in oculo reponitur semiglobo similis est, cuius plana superficies oculi anteriora spectaret, rotunda autē seu conuexa in posteriora protenderet: & in cuius anterioris sedis, seu planae superficiei medio sinus imprimeretur tantus, quanta posterior humoris crystallini pars est. Is namque humori uitro ita immittitur, ac si globum in aqua natantem cerneret, cuius media pars exactē in aquam mergitur, altera supra aquam conspicua, atque ut inter eiusmodi globum & aquam nihil mediat, ita quoque inter crystallinum & uitreum nihil prorsus intercedit: neque illi humores inuicē secus cōmittuntur, quā globus aliquis in duriuscula pulve complecteretur. Porro reliquae regioni sedis anterioris uitrei humoris crystallino non occupatae tunicae quandam obducitur, suo loco dicam, quae cilijs palpebrarum ue pilis assimilabitur, quaeque orbiculatim lineae modò crystallino humori, ubi is amplissimus est, adnasci docebitur. Nunc autem inuolucrum mihi uenit enarrandum, quo posterior uitrei humoris sedes proximē cōtinetur, quamque nerui uisoria substantia in quarto libro constituere dicta est. Nerus etenim uisoria sedem fertur, ac illi non nihil uersus externum oculi latus implantatur, ipsius substantia in inuolucrum iam enarrandum dissoluta, tenuis autem membrana nerui substantiam obuoluens, in aliam degenerat oculi tunicam, quae uuea uocabitur, & dura quoque membrana in aliam quae dura dicitur, & uenae quoque & arteriae (uti seriatim enarrabo) oculi constructionē subintrat. Quum primū itaque nerui uisoria substantia in oculum mergitur, mollior reddita dilatatur, in latum quoddam inuolucrum posteriori uitrei humoris sedē obductum, & nō ultra mediam oculi sedem in anteriora pertinet, & extremē gracilibus, sed interim cōspicuis uenulis, ac item arterijs intertexta. Haec uenulae à tunicae radice antrosum ductae ipsi exporriguntur, quum primū neruus ille dilatatur. Ceterum Galenus in decimo de Partium usu innuit, hoc inuolucrum à plerisque tunicae nomine nō dignari: forsitan quod ceterarum tunicarum modo membrana non sit, sed mollis, & ueluti mucor aliquis ex naribus prociens. quum enim hoc inuolucrum secantibus in unum colligitur, atque à sua radice propendet, mucorem, aut cerebri substantiam aqua quapiā dilutā refert, nō enim ita solidum crassumque, ac cerebri substantia uisitur. Vtunque uerò sit, siue tunica nuncupandū ueniat, siue minus, constat Galenum quoque in libris de Hipocraticis & Platonis decretis, & item in octauo de Partium usu hoc inuolucrum, tunicam appellasse. Neque ego scio quod nomen illi aptius quā inuolucrum, aut tunicae indiposse: quum, uti diximus, toti posteriori sedē humoris uitrei proximē obducatur, illumque integat, perinde atque tenuis oui pellicula oui album tunc cōtinere diceremus, quum dimidiā oui partem ab alia elractam & adhuc oppleram manibus seruaremus. Est enim hoc inuolucrum forma dimidiato tantum ouo comparandum, aut minori piscatorum reti, quod uni accommodatur baculo, & ex ampla basi dimidiati globi modo in obtusum mucronem fertur. Ab huiusmodi enim retis imagine arbitror praesens inuolucrum Graecis *εὐχλυσσος* nuncupatum fuisse, nam retis formam, non autem plexum refert, quum undique sibi sit continuum. Nisi forte uenulas & arterias ipsi intertextas, quis reti assimilandas cōtenderet. Haec itaque quatuor oculi partes recensui, duos nimirum humores, & totidem tunicas: ac proinde iam merito eam aggrediar tunicam, quae à tenui membrana nerui uisoria substantiam concomitantem producit. Mox enim atque bi modo, ut ita dicam, pertinentem, non enim uti nuper cōmemorata tunica, quam nerui producebat substantia, posteriorē oculi sedem solum occupat, uerū & anteriori quoque obducitur, & in tota posteriori oculi sede proximē tunicam inuestit, à nerui substantia pronatam, & in horum contactu prorsus nihil mediat, neque ambo etiam inuicem aliquo nexu praeterquam contactu committuntur, quā autem praesens tunica à tenui membrana conformata, anteriori oculi sedē obducitur, interna sua superficie undique humorem cōtingit & cōplectitur, quem aequum & albugineum uocari paulo post audies. Externa uero huius tunicae superficies passim ea tunica proximē obducuntur, quā à dura membrana uisoria obducta pronasci dicam: neque quicquam inter eas duas interuenit, sed ita inuicem cōmittuntur, quemadmodū dura membrana tenuem succingit in nerui uersus oculum progressu. Verū id priuatim huic tunicae quae à tenui pronascitur membrana accidit, quod exacti globi modo prorsus nō sit rotunda, nam anteriori regione

Oculi inuolucrum ex nerui uisoria substantia, soluti & reuicē cōparatū.

Tunica à tenui cerebri membrana parata, & uuea nuncupata.

Linea ex parte rotunda